

Vrtění v Heřmánkách

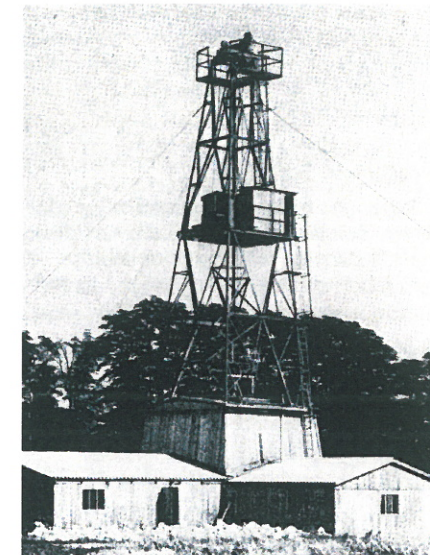
Určitě jste už zažili situaci, že při toulání opuštěnými roverskými roklemi narazíte na pozůstatek po jakési – zdánlivě naprosto nesmyslné – lidské činnosti. Desítky metrů dlouhé rýhy uprostřed vzrostlého lesa, pažnice vrtů vytrčené z lesní půdy, kilometry vybetonovaných cest daleko od nejbližší vesnice. Stavají? Geologové? Co tu mohli pohledávat?

Všechny údaje o uranových ložiscích byly ještě před 20 lety přísně střeženy a některé skutečnosti se tají dodnes. Jediným zdrojem informací z té doby byla knížka Československá ložiska uranu, vydaná v roce 1984. Tady se na 360 stranách mohl pozorný čtenář dozvědět zhruba tolik, že u nás nějaká ložiska jsou a že jsou i v severních Čechách. V době, kdy těžba uranu na Stráži a na Hamru zaměstnávala tisíce lidí, byli autoři tak opatrní, že neuvedli ani tato dvě ložiska jménem. Ostatně, pro jistotu se pod své texty ani nepodepsali – co kdyby...

Kromě velkých uranových ložisek s tonáží nad 10 000 tun kovu byly už tehdy spočítány zásoby i na menších ložiscích uranu. Jedním z nich je ložisko Heřmánky, ležící zhruba mezi Úštěkem a Dřevčicemi.

Přímo u křížku mezi chalupami Dolních Heřmánek nalevo od silnice z Dřevčic vyhloubila geologická služba v roce 1961 vrt DH-1, který měl ověřit výskyt jakýchkoliv rud v podloží pískovců. Nález uranového zrudnění v nejnižší vrstvě pískovců, 165 metrů hluboko, byl skoro překvapením. A protože uran byl chápán jako prostředek pro likvidaci věrolomných imperialistů, režim na průzkumu zrovna dvakrát nešetřil. Poměrně malé území mezi silnicemi Blíževedly–Skalka a Litice–Hvězda bylo propátráno pomocí 120 vrtů, zasahujících do hloubky 180–700 metrů. První vlna vrtání proběhla v letech 1970–73, druhá pak od konce 70. let do roku 1981. U Heřmánek, Obroku, nebo kolem Helfenburku byl už vrtový průzkum méně hustý, ale i tady připadá jeden vrt na každých 500 metrů. Všechny práce tehdy prováděla firma většinou uváděná pod zkratkou GPUP; rozepsáno to znamená Geologický průzkum Uranového průmyslu.

Aby se těžké vrtné soupravy dostaly co nejdál do skal, zpevňovaly se tehdy (i betonem!) cesty Heřmáneckým dolem, Kravími doly i samotná Husí cesta. (Panelka vedoucí Čapským dolem ale musela být vystavěna pro jiný účel: právě v této oblasti se žádné vrtné práce neprováděly.) Vedle místa vrtání bylo vždy potřeba vykopat asi 3 metry hloubkou jámu, tzv. bazén, ve kterém se udržoval vrtový výplach. Většina průzkumných vrtů se hned likvidovala a zůstala po nich jen hromádka vysypaných vrtných jader, třeba jako na jednom z kempovišť pod Husí cestou. Jinde se dá místo vrtání poznat podle zarovnaného povrchu a bazénové jámy. Spíš v ojedinělých případech je pažnice vrtu stále vyvedená nad povrch, jako je tomu u cesty na poloviční vzdálenosti mezi Skalkou a Hvězdou.

Při vrtání do velkých hloubek se stavěly celé vrtné věže. Ilustrační foto B. Červený

Vrt u Husí cesty, za Skalkou

Na podzim 1978 se na ložisku Heřmánky ověřoval průběh čedičových žil v pískovcích průzkumnými rýhami, hloubenými ručně nebo bagrem. Se zahrnutím rýh se už nikdo nenamáhal, takže se nám tato „veleďila“ zachovala dodnes, třeba na Biskupské kupě východně od Skalky.

I když je mocnost uranového zrudnění na Heřmánkách menší než na klasických ložiscích, množství uranu se dá odhadnout na desítky tisíc tun, navíc v poměrně malé hloubce do 200 metrů.

Mobilní vrtná souprava do menších hloubek, zdroj www.tecotrade.cz

Bedničky s vrtnými jádry

Nedá se proto vyloučit, že pokud by těžba uranu pokračovala původním rychlým tempem, přesunula by se po vytěžení Hamru právě sem. Obezřetnost do vzdálenější budoucnosti je určitě namístě – jak by se vám líbila těžní věž na úpatí Vlhoště?

Kromě uranu uchovává roverské podzemí i zásoby pitné vody. Podle představy rozšířené mezi místními lidmi šplouchají v hloubce vlny obrovského jezera. Zní to pěkně, ale není to tak docela pravda: voda není v žádné podzemní dutině, ale je rozptýlená v pórech pískovce. Pokud bychom přesto přijali představu nějakého podzemního zásobníku, pak jde nejméně o dva zásobníky nad sebou. Voda z vyššího zásobníku na povrch vyvěrá v hlubších údolích po obvodu Roverek (Heřmánky a Loubí, Obrok, Hrádecký důl).

Zastihly ji i vrty, vyhloubené pro zásobní vsí v centrálních Roverkách. Je to třeba dvojice vrtů u vodojemu ve Skalce nebo vrt jižně od Kravína v Blíževedlích, už z roku 1962. Čerpání vody z vrtů O-7 v Obroku a CL-2 v Kravích dolech mohlo mít vliv na snížení hladiny podzemní vody a následné vyschnutí všech studánek podél Obrocké cesty. Vrty na vodu v Loubenském dole, například vrt v Heřmánkách z roku 1969 a vrt pod Loubím z roku 1973, jsou vystrojené tak, aby umožňovaly čerpání jen z nižšího zásobníku, a neovlivnily tak drobné vývěry v okolí. Také záhadná krabice u cesty od zatáčky silnice ke křížku pod Vlhoštěm zakrývá vrtanou studnu s označením Lo-14 Jt.

Ohniště z vrtných jader – roverská specialita

Důmyslné vodovodní systémy ze začátku 20. století, které zásobovaly vesnice vodou z potoků (Rašovice–Kalovice) nebo z vyražených štol (Chlum, Vrchovany) se stále ještě zachovaly, ale časem přestaly stačit na zvýšené nároky na objem odebírané vody. Vytlačily je hluboké vrty a silná čerpadla. Při rostoucím čerpání tak můžeme očekávat, že se bude hladina podzemní vody stále víc snižovat a Roverky budou čím dál vyschlejší krajinou.

Žralok